

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від 14.04.2021 р. № 1529/ПК/99-00-04-03-03-06

Державна податкова служба України, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), розглянула Ваше звернення від ... щодо нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) та в межах компетенції повідомляє.

Платник податків у своєму зверненні повідомив, що зареєстрований фізичною особою – підприємцем з ознакою провадження незалежної професійної діяльності та просить надати індивідуальну податкову консультацію щодо сплати податків, ведення обліку і можливості перебувати на спрощеній системі.

Правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні регулюються Законом України від 05 липня 2012 року № 5076 «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» зі змінами та доповненнями (далі – Закон № 5076), ст. 1 якого визначено, що адвокат – це фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені Законом № 5076.

Адвокатською діяльністю визнається незалежна професійна діяльність адвоката зі здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Пунктом 3 ст. 4 Закону № 5076 визначено, що адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально або в організаційно-правових формах адвокатського бюро чи адвокатського об'єднання (організаційні форми адвокатської діяльності).

У разі якщо фізична особа, яка отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, має намір здійснювати адвокатську діяльність та надавати адвокатські послуги індивідуально, така особа зобов'язана стати на облік у контролюючому органі як фізична особа, яка провадить незалежну професійну діяльність (ст. 65 Кодексу).

Згідно з пп. 14.1.226 п. 14.1 ст. 14 Кодексу самозайнята особа – платник податку, який є фізичною особою – підприємцем або провадить незалежну

професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

Незалежна професійна діяльність – це діяльність адвокатів за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб.

Так, фізична особа, яка здійснює незалежну адвокатську діяльність, не може бути підприємцем у межах такої адвокатської діяльності. Адвокатська діяльність не є підприємницькою і не може здійснюватися фізичною особою – підприємцем.

Відповідно до п. 291.3 ст. 291 Кодексу спрощена система оподаткування, обліку та звітності застосовується виключно юридичними особами або фізичними особами - підприємцями, застосування спрощеної системи оподаткування фізичними особами, які здійснюють незалежну професійну діяльність, Кодексом не передбачено.

Фізична особа – підприємець не може здійснювати адвокатську діяльність, а до доходів, отриманих від провадження адвокатської діяльності, не може бути застосовано спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.

Таким чином, фізична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність та одночасно провадить незалежну професійну діяльність, веде окремий облік доходів/витрат, отриманих/понесених від провадження незалежної професійної діяльності і підприємницької діяльності, та здійснює окремо розрахунки з бюджетом.

Порядок оподаткування доходів, отриманих фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність, встановлено у ст. 178 Кодексу.

Згідно з п. 178.2 ст. 178 Кодексу доходи громадян, отримані протягом календарного року від провадження незалежної професійної діяльності, оподатковуються за ставкою 18 відс., визначеною п. 167.1 ст. 167 Кодексу.

Відповідно до п. 178.3 ст. 178 Кодексу оподатковуваним доходом вважається сукупний чистий дохід, тобто різниця між доходом і документально підтвердженими витратами, необхідними для провадження певного виду незалежної професійної діяльності.

Об'єктом оподаткування військовим збором є доходи, визначені ст. 163 Кодексу (п.п. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX Кодексу).

Ставка військового збору становить 1,5 відс. об'єкта оподаткування, визначеного п.п. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX Кодексу (п.п. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX Кодексу).

Фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність, зобов'язані вести облік доходів і витрат від такої діяльності. Облік доходів і витрат може вестися в паперовому та/або електронному вигляді, у тому числі через електронний кабінет.

Типова форма такого обліку та порядок його ведення визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику (п. 178.6 ст. 178 Кодексу).

Оподаткування доходів фізичних осіб – підприємців – платників єдиного податку визначено главою 1 розд. XIV Кодексу.

До третьої групи платників єдиного податку належать фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлюється у розмірі 5 відсотків доходу - у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку (п. 293.3 ст. 293 Кодексу).

Відповідно до п.296.1 ст.296 Кодексу фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку третьої групи, які не є платниками податку на додану вартість, ведуть облік у довільній формі шляхом помісячного відображення отриманих доходів.

Облік доходів може вестися в паперовому та/або електронному вигляді.

Правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску, умови та порядок нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку, визначає Закон України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464).

Згідно із пунктом 4 частини першої статті 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску є фізичні особи – підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, а згідно з пунктом 5 – особи, які провадять незалежну професійну діяльність.

Єдиний внесок для осіб, які провадять незалежну професійну діяльність нараховується на суму доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску на місяць (абзац перший п. 2 частини першої ст. 7 Закону № 2464).

Для фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, єдиний внесок нараховується на суми, що визначаються такими платниками самостійно для себе, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої Законом № 2464. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску (п.3 частини першої ст. 7 Закону № 2464).

З 01.01.2021 набули чинності зміни, внесені Законом України від 13.05.2020 № 592-ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо усунення дискримінації за колом платників» до ст. 4 Закону № 2464, відповідно до яких: особи, зазначені у пункті 5 частини першої цієї статті, звільняються від сплати за себе єдиного внеску за умови взяття їх на облік фізичних осіб – підприємців та провадження ними одного виду діяльності одночасно як осіб, зазначених у пунктах 4 і 5 частини першої цієї статті.

Таким чином, особа, яка здійснює незалежну адвокатську діяльність та одночасно перебуває на обліку як фізична особа – підприємець з 01.01.2021 звільняється від сплати за себе єдиного внеску як за особу, яка здійснює незалежну професійну діяльність, за умови здійснення одного виду діяльності.

Відповідно до п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.